

til disse Spørgsmaal. Jeg skal derfor ikke komme ind paa Enkeltheder, men gøre opmærksom paa, at hvad min Stilling angaar, gif jeg ud fra den Grundbetragtning, at naar disse Sager nu, efter saa mange Aars Forløb, paaany bragtes paa Bane, var jeg for mit Vedkommende villig til at knytte Traaden, hvor den blev sluppet sidst. Men deraf fulgte et forfæstelligt Standpunkt til de to Lovforslag. Med Hensyn til Lovforslaget om Præsternes Lønning vilde jeg kun gribe Traaden, hvor den blev sluppet fra Landstinget, idet Genstanden, Formaalet der ikke blev afvist, men formuleret i bestemte Forslag, som ikke førtes til nogen endelig Afgørelse. Med Hensyn til dette Lovforslags Emne har jeg derfor i den forløbne Tid, siden Sagen var paa Bane her, arbejdet meget for at skaffe et saa omfattende Materiale til Stede, som maatte have sig ikke blot efter mit, men ogsaa efter Folketingsudvalgets Støn om denne Sag. Thi der var netop begært hos mig af dette Udvalg de Oplysninger, som nu først have kunnet tilvejebringes. Altsaa jeg har tilvejebragt nu et fuldstændigt Materiale til Grundlag for Sagens Behandling og forventer fra min Side i god Tid i denne Samling at kunne fremsætte et Forslag om denne Sag for Tinget eller for Rigsdagen.

Hvad den anden Sag angaar, som nu nærmest foreligger til Behandling, var jo det historisk sidste Punkt det, at Traaden blev sønderrevet. Det endte ikke med et Forslag fra Landstinget, hvorpaa der kunde bygges videre, og jeg maatte efter mit Grundsynspunkt stille mig saaledes, at saa længe en forandret Stilling fra det andet Ting ikke var sandsynlig, vilde jeg ikke ante det for betimeligt at gøre Strid til denne Sags Behandling, ikke fordi jeg betragter den nuværende Ordning som i den Grad ideel, at der ikke kunde gøres Forandring i den, og maasse netop i den Retning, Lovforslaget her antyder, men fordi jeg ikke betragter det saa praktisk gennemførligt, for der maatte foreligge Vidnesbyrd for mig fra det andet Tings Side om, at Opfattelsen der havde forandret sig, men ogsaa fordi, som jeg tilføiede og tilføjer nu, at jeg betragter de to Emner, som ere Genstand for disse to Lovforslag, ikke for saa naturlig bundne til hinanden, som det ærede Medlem,

der først havde Ordet i Dag (M. Nielsen) gjorde gældende. Naar jeg fra et almindeligt Synspunkt skulde udtale mig om Rættelsesfølgen, hvori de Opgaver, som foreligge med Hensyn til Folketirkens Stilling og Anliggender, og som ikke ere løste, naturligen komme frem, forekommer det mig meget rimelig at sige: Hele det økonomiske Spørgsmaal løse vi først. Saa komme vi til Løsningen af det store Spørgsmaal, som Grundloven opstiller — Forudsætningen for, at man kan skride til Ordningen af den kirkelige Forsfatning — en Grundlovsparagraf, som jo senere eller tidligere vil forlanges oplydt. Naar man saa har denne Forsfatning, altsaa har en Forsamling, med hvem kirkelige Spørgsmaal kunne diskuteres, kommer man naturligen til de Emner, som berøre Kirkens indre Liv. Men dertil, mener jeg, hører dette Spørgsmaal angaaende Præsternes Kaldelse. Jeg er ikke mindst bleven bestyrket i denne Opfattelse, at det hører til Kirkens indre Liv, om hvilken en Forsamling, der paa en eller anden Maade siges at repræsentere Kirken, maa udtale sig først, ved det Foredrag, som vi nys hørte af det ærede Medlem for Bestyrelsen i Aalborg (Falkenstjerne). Det var meget interessant og henvendte Opmærksomheden paa en hel Del Spørgsmaal, som ere og bør være oppe i den kirkelige Forhandling, men jeg maa dog betone, at dette Foredrag efter min Mening i høj Grad egnede sig til at holdes paa et andet Sted end i det danske Folketing, og at de Spørgsmaal, han fremdrog om Vægpræster og Præsteløstet, dog ere saadanne, om hvilke man vil sige, at deres nærmeste Forum, det Sted, hvor de nærmest bør forhandles, er i en kirkelig Forsamling, for man, for saa vidt det overhovedet hørte under Stats- og Folkerepresentation, kom til Rigsdagen med dem. Det er altsaa min almindelige Opfattelse af den naturlige Gang i disse Sagers Behandling, og hvorefter jeg har taget min Stilling. For saa vidt jeg altsaa her er gaaet ud fra Forudsætningen om det andet Tings Opfattelse af Sagen, kan jeg jo imidlertid kun sætte Pris paa, at det bliver prøvet, om jeg har opfattet Sagen rigtig, og det vil jo kun og bedst kunne ske paa den Maade, at det ærede Folketing ender sine Overvejelser af Spørgsmaalet og sender Sagen til det andet Ting.